

کنفرانس بین‌المللی مسائل زبان‌شناسی اجتماعی در مناطق مختلف جهان

آکادمی علوم روسیه

انستیتو زبان و زبان‌شناسی مسکو

۲۲ الی ۲۵ اکتبر ۱۹۹۶/یکم الی چهارم آبان ۱۳۷۵

کنفرانس در پنج بخش اصلی تحت عنوانین:

- ۱- موقعیت زبان و برنامه‌ریزی زبانی
 - ۲- زبان و فرهنگ ملی
 - ۳- حوزه‌های کاربردی زبان و حوزه‌های ارتباطی
 - ۴- کنشهای متقابل زبانی، دوزبانگی، زبان پرورش و آموزش
 - ۵- زبان و اقلیتهای قومی
- و با محققینی از سی‌ویک کشور جهان برگزار شد. در این کنفرانس مجموعاً یکصد و پنجاه و چهار مقاله ارائه گردید.

در بخش نخست مهمترین تحقیقات انجام شده به شرح زیر بود:

وضعیت زبانی در سودان؛ موقعیت زبانی در جمهوریهای تازه استقلال یافته شوروی سابق پس از ۱۹۹۱؛ وضعیت زبانی غرب اوکراین؛ مسائل زبان روسی به‌عنوان زبانی میان قومی؛ بازسازی زبان ملی، تجارب و مشکلات آن؛ تجارب زبانی در نیجریه؛ مسائل زبانی در نروژ؛ جنبه‌های مختلف جامعه‌شناسی زبان روسی؛ برنامه‌ریزیهای زبانی در صربستان، کرواسی و بوسنی پس از فروپاشی یوگوسلاوی؛ عوامل پیچیده در زبان ملی و برنامه‌ریزی زبانی؛ جنبه‌های جامعه‌شناختی زبان روسیه سفید؛ خنثی‌سازی درگیریهای زبانی در کبک کانادا؛ وضعیت زبانی مردم قزاقستان؛

ویژگیهای زبانی در داغستان و برنامه ریزیهای لازم زبانی؛ برنامه ریزی زبانی در ایران در جهت غنابخشیدن به واژگان زبان فارسی؛ حفظ پاکی و شفافیت زبان ویتنامی از سال ۱۹۴۵؛ مشکلات زبانی در کنگو؛ موقعیت زبان هندی به عنوان زبان رسمی شمال هند؛ وضعیت زبان در مولداوی و بالاخره وضعیت زبان و نوشتار در جنوب غربی چین.

در بخش دوم عمده مقالات تحت عناوین زیر مطرح شد:

بازتاب پاره‌ای عناصر فرهنگ ملی در زبان ملی؛ بازتاب فرهنگی زبان؛ رابطه میان زبان و فرهنگ؛ واژگان مربوط به کلیشه‌های رفتار قومی و فرهنگی در زبان روسی؛ پاره‌ای ویژگیهای جامعه‌شناختی زبان فارسی (سخنرانی نگارنده)؛ بازتاب اعتقادات مذهبی - سنتی مردم پامیر غربی در زبان؛ اخلاق زبانی و رفتار زبانی در زبان هندی؛ ویژگیهای جامعه‌شناختی اسلاو شرقی و رومانیایی شرقی؛ خودآگاهی زبانی و قومی بر پایه روان‌شناسی زبان؛ آگاهی قومی و صورتهای آن؛ وضعیت زبانی در آذربایجان؛ مؤلفه فرهنگی نام‌گذاری رنگها در زبان روسی؛ ویژگیهای کنونی زبان روسی در کاربرد روزمره آن؛ جنبه‌های فرهنگی - اجتماعی ارتباط زبانی میان زبان روسی و اوکراینی؛ بررسی ویژگیهای قومی - فرهنگی در زبان آلمانی لوگزامبورگ؛ دوزبانگی؛ ترجمه و زبان در بررسیهای فرهنگی، و بالاخره تحلیل قومی و فرهنگی - اجتماعی عناصر نحوی.

در بخش سوم نیز، سخنرانیهایی به شرح زیر ایراد شد:

زبان نوشتار و گونه‌های اجتماعی؛ تغییر جایگاه اجتماعی زبان؛ وسائل توسعه زبانی، تحقیقی در نظریه گونه‌های زبانی؛ تفاوت‌های اجتماعی زبان در شهرهای امروزی؛ تحلیل گفتار در جامعه زبانی شهری؛ گرایشهای نوین در نظام سبکهای نقشی در زبان روسی؛ زبان و رسانه‌های گروهی؛ تفاوت‌های اجتماعی زبان؛ ویژگیهای جامعه‌شناختی لزگی ادبی نوین؛ بررسی شیوه‌های توسعه زبان ملی؛ تأثیر عوامل اجتماعی بر توسعه واژگانی؛ بررسی متغیرهای زبانی در اسلوواکی جدید؛ نقش زبانهای خارجی در رسانه‌های گروهی لیتوانی؛ پدیده‌های آوایی در گفتار ادبی؛ تاریخ بررسیهای جامعه‌شناختی زبان در چین؛ دورنمای بررسیهای جامعه‌شناختی در تحقیقات مربوط به زبان روسی؛ استاندارد کردن و فرایند مرگ زبان؛ تبلیغات به عنوان گونه‌ای ارتباط جمعی از دیدگاه روان‌شناسی و جامعه‌شناسی؛ درباره زبان «قدیمی» و زبان «نو» در متون نوشتاری؛ تحول واژگانی در متون علمی و ایدئولوژیک و بالاخره گونه عامیانه به عنوان صورتی واسط از زبان موجود در فرانسه جدید.

در بخش چهارم مقالاتی درخصوص موضوعات زیر ارائه شد:

مسائل دوزبانگی در سطح ساخت واژه؛ دوزبانگی و گسترش زبان روسی استاندارد؛ عوامل زبانی و قانون در توسعه دوزبانگی؛ دوزبانگی در افریقای جنوبی؛ جهانی کردن نظامهای واژگانی، بررسی زبان‌شناختی؛ زبان انگلیسی در سطح دبیرستان در ترکیه؛ دانش و توانایی زبانی در جوامع

یک زبانه و چندزبانه؛ مسائل به کارگیری زبان روسی در ارتباطات میان قومی؛ مسائل درک متن در دوزبانگی؛ مسائل دوزبانگی روسی - آلمانی در آلمان و جنبه‌های درونی و بیرونی دوزبانگی؛ شکل‌گیری دوزبانگی در کودکان و مسائل زبان درمانی آن؛ مسائل زبان و تعلیم و تربیت در جامعه چند قومیتی؛ زبان آموزشی در یک کشور چند قومیتی تازه استقلال یافته؛ زبانهای هندی در تعلیم و تربیت، مسائل و دورنمای آن؛ نقش یک ارگانسیم زبانی در جوامع چند قومیتی.

و بالاخره در بخش پنجم مهمترین مسائل طرح شده به شرح زیر بود:

بازپیدایی و توسعه زبانهای اقلیتها در بافت چندزبانه آفریقا؛ تغییر گونه زبانی در ادبیات عامیانه؛ رابطه میان عوامل عینی و ذهنی در فرایند شکل‌گیری زبان نوشتار در زمان حاضر؛ پاره‌ای ویژگیهای جامعه‌شناختی زبان از دیدگاه تاریخی؛ مسائل بازپیدایی زبان بومیان امریکا و جنبش حقوق سرخپوستان در امریکا مرکزی؛ مسائل بازپیدایی زبان اقلیتها در شرق دور و بالاخره تاریخ رابطه متقابل قومی - زبانی در سبیری غربی.

نادر جهانگیری

مجله معارف

دوره سیزدهم، شماره اول، آذر - اسفند ۱۳۷۵، (شماره پیاپی ۳۹)

منتشر می‌شود:

عنوان برخی مقالات

- هزار حکایت صالحان و صوفیان
نوشته ایرج افشار
- نگاهی به کتاب سیر رباعی در شعر فارسی
نوشته سید علی میرافضلی
- فاتح، حکیم و پیغمبر؛ تصویر اسکندر کبیر در حماسه نظامی
نوشته بورگل / ترجمه اسماعیل سعادت
- بحث موسیقی در کتاب اخلاق جلالی
نوشته رضا پورجوادی
- نظری به حدیث ماه شب چهارده
نوشته علیرضا ذکاوتی قراگزلو